

#372
Launitz, C.F. Dr.

Pamohyichana no
nanstichanas. ...

Terb. 1821.

3513, IV. narxst

(Launitz, Dr. C. F.)

✓ Pamahzifchana no rakstifchana

ar

Latweefchu preekschraaksteem.

Neween skohlmeistereem un skohlahm, bet arri wisseem par labbu, kas paschi no sewis griib mahzitees rakstiht.

Druckata Jelgawā, pee Steffenhagen un dehla. 1821.

372.57

3513 N Ds Mihli Skohlmeisteri!

KATALOGS

Par atweeglinafchana juhsu ammata-darbu tohp jums taggadin preekschraaksti rohkā dohti, pehz kurreeem juhsu skohlas-behrnu pulkā tee, kam prahts us rakstifchana neffahs, lehti rohkās-rakstu warr mahzitees. Juhs effat likti un eezelti, lai zaur jums latweefchu behrni mahziti un apgaifmoti taptu, un pee labbas mahzibas arridsan rakstifchana peederr. Neweens lai nefakka, ka arraju behrneem tahda skohla newaijaga. Es pats gan nedohmaju, ka wisseem arraju-laudim waijaga mahzehl rakstiht, jo ne wisseem tahda frds, ka to lehti warretu eenemtees; ne wisseem tif dauds waktas ka pee fchihs skohlas peederr; ne wisseem arri tahda sinnaafchana kahdureif derrehs, jeb ihsti waijadfiga buhs. Ielakais semneeku pulks ir turpmak warrehs bes rakstifchanas palikt un pahrtift. Bet mans prahts irr, ka teem wiffu mudraakem un prasleem skohlas-behrneem jamahzahs rakstiht, lai no defmiteem arri weens woi diwi buhtu, un ka teem, kam pascheem lusta, fchi gudriba ne taptu atrauta jeb aisturreta. Jo turplikam tahdus ar-rajus meklehs, kas mahk rakstiht. Woi ne stahw jaunā likkumu-grahmatā, ka teefas-wihreem japroht rakstiht pehz 20 gaddeem, un jau taggadin tam aprinka-teefas semneeku affesseram jamahk rakstiht un rehkinahk. Woi Kursemmē un Widsemme newaijadsehs weenmehr waggaru, usraugu un preekschneeku? Woi tahdi netaps arween no gudru zil-wefu pulka lassiti, un woi winnu ammats teem dauds labbaki neweitfees, kad tee warrehs rohkās-rakstu pasiht, woi paschi usrakstiht, ko galwā ween nespehj faturreht, jeb ko dohma? Zittam, woi fungi, woi raddi un draugi tahlumā; tee nu griib teem daschu leetu sinnamu darriht; kungeem rakstiht, kas winnu muischās noteef, draugeem rakstiht, ka pascheem klahjahs, jeb zittas kahdas sinnas doht. Tapehz nu lohiti leels labbums buhs, kad ir semneeki mahzehs rakstiht, un pee fchi labbuma fchi manna eerahdfichana juhs weddihs.

Pee rakstifchanas peederr treijadas leetas:

- 1) Kohsch un labbi isftattams rohkas-raksts.
- 2) Kirtigi un labbi palassami wahrdi.
- 3) Prahtiga un saprohtama wahrdu falifschana un eedallifschana.

Nejauku rohkas-rakstu neweens newarr nedf sawest nedf ar preeku usftattih: Kur tee wahrdi ne labbi fabohkstabeereti, tur kà pasakkà jaminn, fo gan nosihme, un it-weenam woi smeekli woi dufmas nahf; un ja tas raksts jo kohsch buhtu, un tee wahrdi jo pareisi israftiti, bet kad tahs dohmas kà fajauktas irr un neweens wahrds pa kahrtu nestahw, tad atkal no tahda raksta til ween kà no peedsehrufcha zilweka warr gudris tapt. Scheitan, mihli Skohlmeisteri, runnassim no pirmajas leetas, prohti

kà pehz kohscha un jauka rohkas-raksta jadsennahs.

Wiff papreefsch atkal apdohmassim:

Kahdi eerohtschi pee rakstifchanas waijaga.

Pirman kahrtan: Weena, abbàs pussès melna kohku-tahpele, 3 pehdu garra un 2 pehdu augsta, kas pee feenas karrama, jeb us kahdu stelli ustaitfama, un balta krihte. Schahs tahpeles weenà pussè waijaga ar farkanu pehrwi tahdahm strih-pehm buht nowilktahm, kà juhs schè redsat, jeb arri pirmà preefschrakstu lappà atrohdar; ohtra pussè melna ween paleef.

Ohtran kahrtan: Afminu tahpeles, ar grippeleh, jeb afminu-fpalwahm. Us katru skohlas-behrnu waijaga weenai afmina-tahpelei buht. Tahdas makfa 15 lihds 20 un 25 fudr. kapekus un katrà dselsu-bohtè dabbujamas.

Trefchan kahrtan: Labs balts papihrs. Papihrs tohp staitihes un pirkes pehz bohgeem, grahmatahm un rihsfeem. 24 bohgi eet us grahmata, 20 grahmatas us weenu rihsfi, un rihsfis labba Kursemmes papihra makfa 2 lihds 3 fudr. rubbuteem. Kad

grahmatas, woi bohkus ween pehrk, tad jo dahrgs; tapeh; fur leela ftohla, fur tublith waijaga weffelu rihk pirkt.

No papihra teem behrneem rakstamas-grahmatas jataifa. Par to tee bohgi tohp woi us 4 woi us 8 lappahm falohziti un diwi jeb tshetri bohgi eeksch weena wahka kohpá labbi eekshuti. Masaki behrni dabbu grahmatas, kas us astotu dalku falohzitas, jo tahdi wehl newarr garrás rindés rakstih; leelaki behrni un kas jau wairak proht, dabbu zetorkfnu-grahmatas. Ja tahs grahmatas pilnas peerakstitas, tad jauni bohgi japeefchuij, und kad par beesahm tappufchas, tad behrneem jaunas grahmatas jataifa.

Zettortan Fahrten: Labba melna tinte. Kad tinte newaid melna, bet bahla, kad ta woi par beesu woi par fchidru, tad ta nederr. Labba tinte lehti no spalwas isreff, tomehr ta us papihra nejauzahs. Tinti warrat pafchi taifht, tad arween labbu turrefeet. Pehrzeet puffmahrzinu labbu gall-ahbolu, kas newaid zaurumaini, fagruhscheet tohs rupji un eeberreet tohs lihds ar 2 lohtehm smalka bresitka-kohka tahdá jauná pohdá, fur diwi stohpi ee-eet. Usleijeet tad stohpu labba wihnettika un apmaifeet to ikdeenas weenu woi diwi reises. Kad tas tá diwi neddelas nefsitá weeta stahwejis, tad peeleezeet 4 lohtus salka witrihola, fo juhs melnuma-sahles fauzat, weenu lohti kirschufwekka, jeb gummi un pufflohti zuffura. Tad usleijeet wehl stohpu skaidra uhdena, un kad wiff kohpá buhs 2 jeb 3 deenas stahwejis, tad nopildajt to gattawu tinti us buttellem, aisprapjeet tahs un glabbajeet tahs tahdá weeta, fur nefalst. Pirmu nolehjuschi Juhs us atleekamu beesumu wehl warrat stohpu uhdens usleet, un peh; 2 neddelahm jums wehl tinte buhs, kas tik labba, ká pirma. Peh; wehl warrat uhdeni usleet, un kaut gan treschais nokahsums tik melns wairs newaid, ká pirmi bija, tomehr tas jaglabba un pee pirmas tintes japeeleij, kad par beesu tohp. Tinte jaturr ihpafchás tintu-glafsés, kas bohtés pehrkamas.

Peektan Fahrten: Labbas rakstamas spalwas. Ar sohfu-spalwahm ween labba rakstifchana. Tihteru-spalwas irr zeetas, un zittu putnu spalwas nederr. No katra sohfas-spahrna tikkai tahs trihs woi tshetras pirmajas spalwas leeti derr; tahs jittas irr par dauds mihkstas. Spalwu greest irr labba skunste. Wiffpapreeksch spalwa janokassa, lai tahs plehwites noetu, kas tai peelihp. Tad tas gals janogreesch, lai warretu fchkehlumu fchfelt. Schis fchkehlums ar spalwu-nasi tá jataifa: Papreeksch wirkpuffé magleniht jaegreesch, tad appakch ta greefena nasa gals japabahsch un us augfchu jalohka, kamehr spalwa plihst. Ja tas fchkehlums labs un skaidrs buhs, tad spalwa arri labbi rakstih. Nu no abbahm fchkehluma puffedm ittin weenadi spizze ja-peegreesch, kas us kreifas rohkas trescha pirksa naggi janoknihpa, jeb janolihdsina. Peh; wehl ohtrais isgreefsums jataifa un spalwa buhs gattawa. Us to ruhpiigi raugait, ka ta spizze weenada, jo ja weená fchkehluma puffed ta spalwa beesaka woi plattaka ne ká ohtrá, tad spalwa stikta buhs.

Sestan Fahrten: Leschpapihrs, jeb tahds pelleks papihrs, kas tintes mittrumu tublith noschahwe un nouemm. Tahdu-papihru waijaga katram ftohlas-behrnam fawá grahmatá turreht. Ar smiltim, kad tahs usbeer, warr arri rakstu noschahweht, bet tas neklahjahs, un smiltis drihs spalwá nah; tapeh; tahs ftohlá newaid zeeefchamas.

Septitan fahrtan: Spalwu-nasis, un melns smalks gallods, nasiti istriht.

Astotan fahrtan: Swinna-spalwa un linneahls, jeb schaura un teewa lubina, kas abbās puffs taifni noehweleta, un ko waijaga, kad sribpes jawell irr.

Kad wiffi schee eerohfchi peegahdati, tad no ta jarunna:

Kā jamahza rakstih?

jeb tā buhs skohlmeistereem turetees, lai behrni pareisi un fohfchi mahzitohs rakstih?

Scheltan, tā pee katras mahzibas, diwi preekschrafsti wehrā jaleef:

- 1) Tas pirmas irr: Ur weeglu jafahf, pirms pee gruhra tohp, jo wiffai mahzibai waijaga no weeglaka us gruhrafu zeltees.
- 2) Tas ohtrais irr: Behrneem ne ko nebuhs no jauna rahdiht, pirms to wezzu rahdijumu papilnam proht un mahf.

Cefam warr fahft rakstih, behrneem jamahzahs

Rakstitus bohfstabus pasih.

Latwiffā wallodā irr 29 bohfstabi, no kurreem 24 neskanni un 5 standineeki. Tee bohfstabi (pehz tahs jaunās bohfstabu-mahzibas, ko weenā lappā eespeestu, grahamatubohstē par 10 kapekeem warr dabbuht) tā skann un isfkattahs:

Masds rakstōs: *a b c d e g g j i k k l t m n n o p r x*
f sch f sch t t sch u w.

leelōs rakstōs: *A B C D E G H I K K L L M*
N O P R R S Sch S Sch T Tsch U W.

Standineeki, woi ihfi woi garri. Ihfi standineeki irr *a e i o u*, jeb leelōs rakstōs *A E I O U*. Garri standineeki woi zaur to garruma-sihmi *h*, kas nekahds ihpats bohfstabis newaid, woi zaur zeppuriti ^ kas standineeku wirfū tohp likts, tohp pawilkti, un tā isfkattahs: *ah, eh, ih, oh, uh*, woi *ā, ē, ī, ō, ū*. Schee pehdigi tikkai wahrdu gallōs tohp walfati. No diwi standineekeem kohpā, kas weenā reisē tohp isteikti, jummi tohp, un tahdu muhsu wallodā feschī irr, *ai, ee, ei, oi, au, ui*. Tas bohfstabis *f* arri jamahzahs rakstih, jo bes wiinna daschus mahzujeb fungu-wahrdus ne mas ne warr pareisi israkstih, kā to pee teem wahrdeem: Korff, Steffenhagen, seddere u. tā pr., redseht warr.

To wiffu nu isstahstait teem skohlas-behrneem, un tad rakstait winneem us melli tahpeli weenu bohfstabu pehz ohtra un mahzait teem pasih, kas katris irr, un kā tohp isfaukts; papreeksch masus, pehz leelus bohfstabus, tad standineekus, ihfus un garrus, tad jummus, un tā prohjam lihds kamehr tee behrni wiffus pasihst. Tad rahdait teem

Bohkstabus ar krihti rakstiht.

Schê nemmeet paschi jau tohs druffatus preekschrafstus rohkâ, un leezeet atkal diwi mahzibas wehrâ: 1) **Pirma irr:** Wisseem bohkstabeem irr grunta-strihpes un teewas smalkas strihpes. Wissas grunta-strihpes eet no labbas us kreifu rohku, un no wirfu us leiju. Tahm waijaga beesahm un weenadahm buht. Tahs smalkas strihpes eet no kreifas us labbu rohku un no leijas us augfschu. 2) **Ohtra irr:** Wisseem bohkstabeem buhs weenadi sibihi stahweht, neweenam ne buhs par dauds stahwu jeb gultu buht.

Skattaites nu us pirmu lappu, tur juhs atraddiseet, kâ tahs grunta-strihpes, woi garras, woi ihfas, woi pussappalas, wissas pehz weena sibihi jataifa irr, un kâ zaur teewu ahkifschu peelikschanu jau pussbohksstabi lehti taifami. Rahdait un istahstait to teem behrneem, pee melnas tahpeles stahwedami, un tad lai paschi ranga, pehz juhfu stahstehm un tahs pirmas lappas, papreeksch tahs grunta-strihpes, tad wissus bohkstabus iswilt un rakstiht. Teem behrneem warr arridsan smiltis us galda itt plahni usbeht un lai tad ranga, tanni smilti ar pulki tohs bohkstabus iswilt, famehr wiini mahk, katru bohkstabu to ween sfohlmeisters leek, ne ween rikfigi bet arri lihdseni un kohfschi usgreeft. Nepeemirsteet arri, behrneem istahstihht, kâ no tahm sahkamahm simehm bohkstabus warr falikt. No c un i tohp a, no l un o tohp b, no c un l tohp d, no c un j tohp g, no r un i tohp n, un tã jo prohjam. Tahda atsibschana wairo behrneem fapraschanu.

Kad behrni jau mahk, wissus bohkstabus woi ar krihti, woi us smiltim rakstiht, tad wiinneem buhs sahft

Us almina tahpelehm rakstiht.

Nemmeet schê atkal tohs druffatus preekschrafstus rohkâ, un mahzaites, kâ tee jawalka. Tee us stipru papihru irr ja-uslihme, un pehz tahm smalkahm no augfscha us semmi eedamahm strihpitahm katris nummers ihpaschi jafagreesch. Zaur to tik dauds preekschrafsti rohnahs, ka nummeri irr, prohti 25 preekschrafsti, kas behrnam sahnds irr jaturr, un fur bohksstabi un pusswahrdi ween eekschâ 20 (no num. 26 lihds 45), kas behrnam masas grahmatas augfschallâ preekschâ jaleek, un fur jau kohpâ rakstiti wahrdi eekschâ; 15 (no num. 46 lihds 60) arri wehl par masahm grahmatahm, bet furrds jau leeli bohksstabi atrohdam.

Tee zitti preekschrafsti, 50 nummeri, irr par teem behrneem, kas jau teelâs grahmatâs raksta.

Schêe preekschrafsti jums darra treijadu labbumu: 1) Kad ir jums pascheem labs rohku-raksts newaid, tad tomehr juhs warrat mahziht, kâ jaraksta. 2) Jums newaijaga pascheem preekschrafstiht. 3) Dauds behrni us reisi warr kohpâ mahzitees. Juhs katram weenu strehmeli no teem preekschrafstem eedohdat; to to weens schodeen rakstijis irr, to dabbu rihâ ohtrs, un tas pirmas dabbu atkal jaunu strehmeli; us tahdu wihi jums leels weeglums, jo jums wairak newaid jadarra, kâ tahs strehmeles ikdeenâs katram isdallihht, un tad peeraudsiht, woi labbi raksta, woi ne. Nu es dohmaju, juhs gan isprattiseet, kâ schêe preekschrafsti ir jawalka.

Dohdeet tad teem behrneem no tahm fahkamahm strehmelehm, lai tee tahs few pa freifu pufsi tahpeles mallâ leef, un welzeet teem us paschahm tahpelehm tik dauds strihpes ar grippeli, zil rindes tanni preekschraftstâ irr. Pehz laifa behrneem pascheem schihs strihpes jawelk irr, un itt us gallu teem ir bes strihpehm, un tomehr teescham jaraksta. Us tahm strihpehm lai nu tee behrni arween to raksta, kas tanni peeliktâ strehmelê stahw, un juhs tiffai peeluhfojeet, fa ne missahs un ne flinko. Pehz parahdeet teem tahs wainas un usskubbinajeet tohs, lai labbaki taifa, un us tahdu wihs tee behrni drihs ismahzifees, puffwahrdus us tahpelehm rakstih. Kad tahs tahpeles pilnas peerakstitas, tad tahs ar skaidru lakkatu, kas katram behrnam jaturr, atkal janostauka irr.

Pehz tam juhs nu warrat fahkt teem behrneem list

Us papihru rakstih.

Papihrs dahrgs, un kas tur weenreis wirfû, to newarr wairs nodsehst, tapehz behrneem tik tad buhs papihru wehleht, kad jau ar krihti un us afmina-tahpeli mahf rakstih. No papihra jataifa grahmatas, kâ jau irr mahzihts tappis, un pehz tahs grahmatas mehra arri tee preekschrafti irr nolikti, prohti 60 par tahm masahm grahmatahm, kas us 8 lappahm no bohga falohzitas, un 50 par tahm leelakahm, kurrâs 4 lappas no weena bohga irr. Gefahzeet ar masahm grahmatahm; dohdeet teem behrneem tahs preekschraftstu strehmeles pa freifu rohku turreht, un welzeet ar fwinna-spalwu (bleifederi) tik dauds strihpes, kâ tanni preekschraftstâ rindes irr. Pehz lai tee behrni schahs strihpes paschi welk, un ittin gallâ teem bes wiffahm strihpehm jaraksta. Kad jau pee tahm strehmelehm nahfat, kas wirfgallâ preekschleekamas (num. 26 lihds 45), tad tahs strihpes arri jawelk, un tam behrnam tas preekschrafts tik reis, un tik rindes irr janoraksta, kamehr lappa pilna. Kad jau labbi mahf masâ grahmata rakstih, tad jadohd winneem leelakas grahmatas un tee preekschrafti, kas par tahm irraid (no num. 1 lihds 50). Juhs ffohlmeisteri! nu ne dohmajeet: Mehss effam behrneem usdewufchi, lai nu darra, lai raksta, kâ grihb; ne, bet usluhfojeet allaschin, kâ winneem weddahs, woi nestinko, woi kur missejahs, woi fo pahrlizz, un tik fo juhs kahdu wainu atrohdat, tubliht behrns irr japfauz un japamahza lai labbaki taifa. Statattees wiffuwairak us schahm tschetrachm leetahm:

- 1) **Bâ behrni spalwu turr.** Spalwa jaturr stary ishtschla un widdus-pirksta, kâ juhs pee tahs masas bildites to warrat redsehst. Garris jeb ohtrs pirksts wirfû gull, un tã kâ walditais irr, kas nowald, kur tai spalwai buhs eet. Zettortais un peektais pirksts irr rohkai par atstuttu, un tam masam pirkstam arween pee papihra flahf jagull. Spalwa arridsan teescham turrama, tas irr: abbahm spizzes puffedm waijaga lihdsigi us papihru sneegt, un ittin weenadi papihra wirfû tezzeht. Kas spalwu schlihb turrehs, tas muhscham newarrehss grunta-strihpes un labbus bohstabus taifst.
- 2) **Bâ behrni paschi fehseh.** Teescham jafehseh. Newaijaga ne mugguru par dauds lohziht, jo tas ne irr wesselligs; neds ar fruhstim pee galda peespeestees, jo zaur to tohp fruhstis maitatas; neds azzis par flahf pee papihra turreht, jo zaur to paleef

neredsigs; nedf schlihi fehdet, tã kã weena meefas pufte ween pee galda peegull, bet tã waijaga pee galda fehdet, ka abbi elkoni weenadi stahw, un ka ar kreifu rohku tas papihrs kohfchi tohp peeturrehts, us ko labba rohka raksta.

- 3) Bã behrni papihru jeb grahmatu turr. Ir tam papihram waijaga itt teefcham preefsch ta rakstitaja gulleht, zittadi winna raksts schlihi isees.
- 4) Bã behrni grahmatas skaidras turr. Tapehz teem nebuhs fawas spalwas par dsitti tintes-glahsi eebahst; iswiikufscheem buhs teem tahs tuhliht ne us semmi bet paschã tanni glahse nosprizzeht, lai nekahdi tintes-pilleeni klast ne paleek; nekad nebuhs diwi behrneem us reisi spalwas glahsi bahst; teem buhs fargatees, ka ne kahdas plekkes grahmatã netaisa; teem arri nekahdus zittus neekus nebuhs eerakstih, un kad fawu darbu pabeigufchi, tad buhs grahmatas kohfchã weetã glabbaht.

Tapehz skohlmeistereem allaschin schahs faufschanas muttã jaturr: Behrni, fehdeet teefcham! Nepeedurreet azzis! Nepeespeesheet kruhtis! Turrait spalwas pareisi! Grahmatas teefcham! Rakstait teefcham! Nosprizzejeet spalwas! Skattaitees us preefschrafstu! Netaisheet plekkes!

Kad behrni schahm faufschanahm klausih, tad drihs un labbi mahzifees rakstih.

Es nu scheitan warretu fawu mahzibu us jums, mihsli skohlmeisteri, beigt, jo to wissu darridami ko lihds schim mahzijis efmu, juhs teefcham warrefeet ittin ahtri un labbi faweem skohlas-behrneem rakstifchanas-kunsti eerahdiht. Bet ko lihds, kad behrni proht, pehz preefschrafsteem rakstih, ja arri nemahf, paschi kaut ko pareisi un riktigi usrakstih? — Tapehz jums wehl rahdischu

Was ar teem behrneem jadarra, kas jau mahf pehz preefschrafsteem rakstih:

Tohs wehl waijaga diwejadã skohlã jeb mahzibã nemt, jo teem waijaga

1) Norakstih.

Tas irr tã darrams. Nemmeet druffatu grahmatu, un islassait tanni kahdu pantinu (werfu), rindi, gabbalu, jeb dseefmu, kas jums patihf. Dohdeet to tam behrnam, un lai tas nu to paschu, kas druffahs irr, ar rakstu-bohktabeem us papihru usraksta. Peeluhfojeet, ka tas behrns ittin tohs paschus wahrduus un bohktabus raksta, kas druffã stahw, un arri tahs paschas sihmes peelee, kas tur irraid. Kad druffã leels bohktabis, tad rakstã arri waijaga leelam buht, un tã wissã weetãs tai druffai waijaga ar rakstu faderreht, tad warr fazzih, ka behrns labbi norakstijis irr. Ohtra mahziba irr, ka jums buhs behrnam

2) Dikteereht.

Tas irr: Ka jums jaleek tam behrnam no galwas to us papihru rakstih, ko juhs tam preefschã fakkat. Zaur to mahzahs behrni no galwas bohktabeereht, jo tas behrns labbaki rakstih, kas labbaki mahf no galwas bohktabeereht. Cesahzeet fehẽ arri ar weegleem wahrdeem, un ihfeem isteifumeem, pehz leezeet wiinneem ir gruhtakus, ir garafus gabbalus pehz juhfu teifchanas no galwas usrakstih. To warr papreefsch us af-

mina = tabpelehm mehginacht, un tad tiffai us papihra list rakstih, kad beheri scho leetu jau zik ko pahproht. Kad nu zilweks jau wissu mahk rakstih, kas tam tohp preekschä teikts, jeb dikteerehts, tad irr winsch gan drihs pilnigs, un tad tam itt nefa wairs ne-waijaga fohlä mahzitees, jo tad winsch jau pats no fewis wissu ko dohma, jeb wehle un luhdsahs, woi wissu ko gribb sinnä eelikt lehti mahzehs papihrä usrakstih.

Beidsohr jums wehl stahstischi no tahm masahm sishmitehm, kas drukkä, kã rakstã waijadfigas irr un usnahftas tohp:

Za sime . irr punktums jeb tippele, un tohp katra teikuma gallã listã.

Za sime, irr komma un teikumu starpã tur stahw, fur lassohr magkeniht japecture.

Za sime : irr kohlons, un stahw, fur kahda runna jeb parahdischana eefahf.

Za sime ; irr semikohlons un diwiju teikumu starpã stahw, kas newaid pagallam atschkirti.

Za sime ? irr jautaschanas sime, un pee jautaschanahm jafeef.

Za sime ! irr isfautschanas sime, un wissur stahw, fur kas fauz, jeb isfauzahs.

Za sime () irr eeflehgschanas sime, un stahw, fur kahdas runnas starpã wehl zitta ihfa runna rohdahts.

Za sime „ irr runnas sime, un stahw, fur runna fahfahs woi beidsahs.

Iai Deems nu dohd, ka no schihs pamahzifchanas latweefchi dauds gudribas un preeka smeltohs!

Ist su druden erlaubi.

Dorpat,
den 21sten May 1824.

Lector Rosenberger,
Censor.

